

фінансову стійкість, тобто мають вільні фінансові ресурси для капіталовкладень у розробку та впровадження нових технологій.

Таким чином, підприємств галузі володіє необхідним ресурсним потенціалом для виробництва нової інноваційної продукції.

Список літератури: 1. Стратегія сталого розвитку Харківської області/ Рішення обласної Ради від 23 вересня 2010р. – Харків: ГУС Харківської обл., 2010. - 574 с.; 2. *Алексеева М.М.* Планирование деятельности фирмы: уч. пособ. / *М.М. Алексеева.* – М.: «Финансы и статистика», 2007. – 176с.; 3. *Ансофф И.* Стратегическое управление. – М.: «Экономика», 1989. – 258с.; 4. *Трясцина Н.Ю.* Комплексная оценка инвестиционной привлекательности предприятий / Трясцина Н.Ю. // Экономический анализ. – 2006. – № 18 – 5с.

О.В. Сиром'ятникова, асистент каф. екон. аналізу та обліку НТУ «ХП»

ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ І ПОНЯТІЙНИЙ БАЗИС

Впровадження дієвих інструментів антикризового управління має за мету стійке та стабільне функціонування промислових підприємств в умовах високої ентропії конкурентного середовища, що набуває особливої актуальності в сучасних умовах господарювання. Слід відзначити, що зростання невизначеності в діяльності суб'єктів господарювання, зумовлено їх специфікою і особливостями як відкритої соціально-економічної системи, при цьому останнім часом посилюється складність змін, що відбуваються в зовнішньому середовищі, та економічні системи стають все більш відкритими і нерівноважними. Саме це зумовило необхідність принципового вдосконалення процесу стратегічного управління підприємством за критерієм економічної стійкості.

Аналіз існуючих методичних підходів щодо визначення поняття «економічна стійкість» виявив відсутність єдності поглядів на сутність цієї категорії та дозволив сформулювати вимоги до її визначення стосовно до промислових підприємств, які постійно перебувають під впливом збурюючих факторів зовнішнього середовища різного генезису.

Слід зазначити, що спочатку поняття «стійкість» розглядалося стосовно

до біологічних систем, де для опису стійкого функціонування живих організмів було запропоновано термін «гомеостаз» як назва для «координованих фізіологічних процесів, які підтримують більшість стійких станів організму» [1].

Н. Вінер остаточно ввів в обіг наукових ідей концепцію гомеостазу як сталості, на його думку управління завжди спрямоване на підтримання гомеостазу [2]. С. Бір визначив гомеостаз як здатність системи підтримувати її критичні параметри у фізіологічно допустимих межах в умовах випадкових перешкод або збурень [3]. Новосельцев В.М., в свою чергу, визначив гомеостаз як сталість характеристик, істотних для життєдіяльності системи, при наявності збурень у зовнішньому середовищі:

- стан відносної постійності,
- збереження сталості внутрішнього середовища організму при наявності збурень у зовнішньому середовищі.
- відносна незалежність внутрішнього середовища від зовнішніх умов [4].

Таким чином, гомеостаз досягається шляхом саморегулювання та відображає такі властивості живої системи як самовідновлення і самозбереження.

Надалі було введено поняття «термодинамічна стійкість», суть якого полягала в тому, що зовнішній вплив, який виводить систему зі стану рівноваги, стимулює в ній процеси, спрямовані на послаблення результатів цього впливу. Російський дослідник В.М. Сергєєв визначає, що «ідея термодинамічної рівноваги підходить, також, і для опису економічних систем, які, подібно фізичним макросистемам, мають два різних рівня опису, який має бути еквівалентним термодинамічному опису фізичних систем, але такі параметри рівноваги, як тиск, температура і хімічний потенціал придбають, інші інтерпретації, пов'язані конкретно зі специфікою опису економічних систем» [5].

У математичних науках дослідженням стійкості присвячені роботи А.

Пуанкаре, А.М. Ляпунова, Ж.Л. Лагранжа, які виділяють такі типи стійкості: структурна та результуюча стійкість траєкторії; статична, динамічна, стійкість за початковим положенням, стійкість інваріантної множини, стійкість до зовнішніх збурень, тощо.

Слід зазначити, що застосувати вищезначені типи стійкості щодо промислового підприємства не вважається доцільним, оскільки воно є складною відкритою цілеорієнтованою соціально-економічною системою, саме тому дослідження економічної стійкості повинно ґрунтуватися на принципах: комплексності, багатовимірності, цілісності, гнучкості, ієрархічності, інформаційної забезпеченості.

На підставі проаналізованих методичних підходів щодо визначення поняття «стійкість» вважаємо, що «економічна стійкість підприємства» – це його здатність протистояти та адекватно реагувати на збурюючі фактори макро-, мезо- і мікросередовища з високим ступенем варіабельності, зберігаючи при цьому рівноважний стан протягом тривалого часу, з метою самозбереження та досягнення запланованих результатів діяльності господарюючого суб'єкта (приріст вартості підприємства).

Список літератури: 1. *Латфуллин Г.* Теория менеджмента : учебник для вузов / Г. Латфуллин, А. Никитин, С. Серебрянников. - СПб. : Питер, 2014. - 464 с. 2. *Винер Н.* Кибернетика, или Управление и связь в животном и машине. / Н. Винер, пер. с англ. И.В. Соловьева и Г.Н. Поварова. – 2-е издание. – М.: Наука; Главная редакция изданий для зарубежных стран, 1983. – 344 с. 3. *Бир С.Т.* Мозг фирмы. Перевод с англ. М. М. Лопухина, Изд. 2-е, стереотипное. — М.: «Едиториал УРСС», 2005. — 416с. 4. *Новосельцев В.Н.* Теория управления и биосистемы / В.Н. Новосельцев. – М.: Наука, 1978. – 319 с.. 5. *Сергеев В.М.* Пределы рациональности : термодинамический подход к теории экономического равновесия / Сергеев, В.М. - М. : ФАЗИС, 1999. - 146 с.

О.Е. Соколов, соискатель ХНУРЭ, г. Харьков

КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ МАШИНОСТРОИТЕЛЬНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ – ОТКРЫТОЙ МОБИЛЬНОЙ СИСТЕМЫ

Деятельность машиностроительного предприятия представляет собой согласованный во времени и пространстве процесс использования потоков ресурсов (сырья, материалов, оборудования, денег, трудовых ресурсов,